

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 20/18

Λουξεμβούργο, 27 Φεβρουαρίου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-64/16
Associação Sindical dos Juizes Portugueses κατά Tribunal de Contas

Οι μειώσεις των αποδοχών των δικαστών του Tribunal de Contas στην Πορτογαλία δεν συνιστούν παραβίαση της αρχής της ανεξαρτησίας των δικαστών

Τα μέτρα αυτά, που λήφθηκαν στο πλαίσιο της χορηγήσεως χρηματοοικονομικής συνδρομής από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς το κράτος μέλος αυτό, έπληξαν εν γένει και σε προσωρινή βάση μεγάλο τμήμα του προσωπικού της πορτογαλικής δημόσιας διοικήσεως

Ο Πορτογάλος νομοθέτης μείωσε, από τον Οκτώβριο 2014 και σε προσωρινή βάση, το ύψος των αποδοχών ορισμένων κατηγοριών δημόσιων λειτουργών και προσώπων που ασκούν καθήκοντα στον δημόσιο τομέα, μεταξύ των οποίων οι δικαστές του Tribunal de Contas (Ελεγκτικού Συνεδρίου, Πορτογαλία). Με νόμο του 2015 προβλέφθηκε η σταδιακή κατάργηση, από 1ης Ιανουαρίου 2016, αυτών των μέτρων μειώσεως των αποδοχών.

Η Associação Sindical dos Juizes Portugueses (Συνδικαλιστική Ένωση Πορτογάλων Δικαστών, ASJP), ενεργώντας για λογαριασμό των μελών του Tribunal de Contas (Ελεγκτικού Συνεδρίου), άσκησε ενώπιον του Supremo Tribunal Administrativo (Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου, Πορτογαλία) προσφυγή κατά των ως άνω δημοσιονομικών μέτρων. Η ASJP υποστηρίζει ότι τα μέτρα αυτά συνεπάγονται παραβίαση της «αρχής της ανεξαρτησίας των δικαστών», η οποία κατοχυρώνεται όχι μόνον από το Πορτογαλικό Σύνταγμα, αλλά και από το δίκαιο της Ένωσης.

Κατά το Supremo Tribunal Administrativo, τα μέτρα προσωρινής μειώσεως των αποδοχών στον δημόσιο τομέα υπαγορεύονται από επιταγές περί μειώσεως του υπερβολικού ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού της Πορτογαλίας, οι οποίες επιβλήθηκαν στην Πορτογαλική Κυβέρνηση από την Ένωση έναντι, μεταξύ άλλων, της χορηγήσεως από την τελευταία χρηματοοικονομικής συνδρομής στο κράτος μέλος αυτό. Εντούτοις, το Supremo Tribunal Administrativo επισημαίνει ότι το Πορτογαλικό Δημόσιο έχει επίσης την υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, μεταξύ των οποίων η αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών, η οποία ισχύει τόσο για τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης όσο και για τα εθνικά δικαστήρια. Ειδικότερα, κατά το Supremo Tribunal Administrativo, η αποτελεσματική δικαστική προστασία των δικαιωμάτων που απορρέουν από την έννομη τάξη της Ένωσης διασφαλίζεται κατά κύριο λόγο από τα εθνικά δικαστήρια. Τα δικαστήρια αυτά καλούνται να υλοποιήσουν την προστασία αυτή τηρώντας τις αρχές της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας. Το Supremo Tribunal Administrativo υπογραμμίζει ότι η ανεξαρτησία των δικαιοδοτικών οργάνων εξαρτάται από τις εγγυήσεις τις σχετικές με την κατάσταση των μελών τους, συμπεριλαμβανομένων των εγγυήσεων που αφορούν τις αποδοχές. Ως εκ τούτου, ερωτά το Δικαστήριο μήπως η αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών δεν επιτρέπει την εφαρμογή, στα μέλη της δικαστικής εξουσίας κράτους μέλους, γενικών μέτρων μειώσεως των αποδοχών τα οποία υπαγορεύονται από επιταγές περί εξαλείψεως υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος και συνδέονται με πρόγραμμα χρηματοοικονομικής συνδρομής εκ μέρους της Ένωσης.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο κρίνει ότι η αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών δεν αντιτίθεται στην εφαρμογή των επίμαχων μέτρων στα μέλη του Tribunal de Contas.

Το Δικαστήριο υπογραμμίζει καταρχάς τη σπουδαιότητα της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας ως γενικής αρχής του δικαίου της Ένωσης, η οποία απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και είναι σήμερα κατοχυρωμένη με το

άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, τα κράτη μέλη φέρουν την ευθύνη να προβλέπουν ότι στην έννομη τάξη τους διασφαλίζεται αποτελεσματικός δικαστικός έλεγχος στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Αυτή καθαυτή η ύπαρξη τέτοιου ελέγχου με σκοπό τη διασφάλιση της τηρήσεως του δικαίου της Ένωσης είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξη κράτους δικαίου.

Επομένως, κάθε κράτος μέλος οφείλει να διασφαλίζει ότι τα όργανα που εντάσσονται, ως «δικαστήρια», κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης, στο εθνικό σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας.

Στο μέτρο που το Tribunal de Contas δύναται, ως «δικαστήριο», να αποφαινεται επί ζητημάτων που αφορούν την εφαρμογή ή την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης –στοιχείο το οποίο εναπόκειται στο Supremo Tribunal Administrativo να εξακριβώσει– η Πορτογαλία οφείλει να εξασφαλίζει ότι το εν λόγω όργανο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που είναι συμφυείς με την αποτελεσματική δικαστική προστασία.

Το Δικαστήριο επισημαίνει στη συνέχεια ότι η διαφύλαξη της ανεξαρτησίας του οργάνου αυτού έχει πρωταρχική σημασία και είναι συμφυής με το δικαιοδοτικό έργο του. Η εγγύηση της ανεξαρτησίας ισχύει υποχρεωτικώς όχι μόνο σε επίπεδο Ένωσης, αλλά και σε επίπεδο κρατών μελών, άρα και για τα εθνικά δικαστήρια. Η εγγύηση αυτή είναι ουσιώδους σημασίας για την ορθή λειτουργία του συστήματος δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η έννοια της «ανεξαρτησίας» προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι το σχετικό όργανο ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αυτονομία, χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε ιεραρχική σχέση ή σχέση υπαγωγής έναντι οποιουδήποτε φορέα και χωρίς να λαμβάνει εντολές ή οδηγίες οποιασδήποτε προελεύσεως και ότι, ως εκ τούτου, προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θίξουν την ανεξάρτητη κρίση των μελών του και να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους. Προσθέτει ότι η καταβολή στα μέλη του συγκεκριμένου οργάνου αποδοχών των οποίων το επίπεδο τελεί σε αναλογία με τη σπουδαιότητα των καθηκόντων που ασκούν αποτελεί εγγύηση σύμφυτη με την ανεξαρτησία των δικαστών.

Εντούτοις, **το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα επίμαχα μέτρα μείωσης των αποδοχών θίγουν την ανεξαρτησία των μελών του Tribunal de Contas.** Πράγματι, τα μέτρα αυτά εφαρμόστηκαν όχι μόνο στα μέλη του Tribunal de Contas, αλλά, γενικότερα, σε διάφορες κατηγορίες δημοσίων λειτουργών και προσώπων που ασκούν καθήκοντα στον δημόσιο τομέα, μεταξύ των οποίων οι φορείς των οργάνων της νομοθετικής, της εκτελεστικής και της δικαστικής εξουσίας. **Επομένως, πρόκειται για μέτρα γενικής εφαρμογής που έχουν ως αντικείμενο τη συμβολή ενός συνόλου μελών της εθνικής δημόσιας διοικήσεως στην προσπάθεια περιορισμού των δαπανών η οποία υπαγορευόταν από τις επιταγές περί περιορισμού του υπερβολικού ελλείμματος του προϋπολογισμού του Πορτογαλικού Δημοσίου.** Επιπλέον, **τα επίμαχα μέτρα είχαν προσωρινό χαρακτήρα, δεδομένου ότι τέθηκαν σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου 2014 και καταργήθηκαν οριστικώς την 1η Οκτωβρίου 2016.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106